

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎԶԱՆԵՒՍ ԴԱՆԶԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ, ՂԱԶԱՐԻԱ, ԷՍԳԻ ՊԱՆԲ ՕՍՄԱՆԻ

Խմբագրութեան ուղղութեամբ նամակ կամ այլ գրութիւն
ետ չի գործակիր

Bureaux du Journal HAÏRÉNIK
GALATA, ancien local de la BANQUE IMP. OTT.
CONSTANTINOPLE

10 ՓԱՐԱՅ

ՀԱՅԵՆԻՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔՂԱՔԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱՅ

ԲԱԶԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պարտքի մաս	300	Թիւ	75	ՊՐԶ. ՄԵՃԻՍ
»	150	»	40	»
Գաւառներու	300	»	100	»
»	150	»	50	»
»	75	»	25	»
Օտար երկիր	300	»	25	Քրանք
Ռուսիա	300	»	10	Րուսիա

Թղթատարի ծախքը Խմբագրութեան վրայ
[Դրամի փոխարէն փոստայի փող կ'ընդունուի, 115 ՊՐԶ.
փոստայի փողը 100 ՊՐԶ-ի տեղի]

غلطه ده اسكى باقى عاينده
خير نيك غزه تهى اداره سته

ՎԵՊԻ ՄԸ ՆԻՒԹ

Մեր գրականութեան մէջ քանի մը տարիներէ ի վեր շատ կը յեղ-յեղուին «Իրապաշտական դպրոց», «Իտէական դպրոց» բառերը, բայց ո՞ր կը սկսի մէկը, ո՞ր կը վերջա-նայ միւսը: Հնարաւոր է շատ պարզ ու յստակ օրէնքներով իրարմէ ան-ջրպետել զգրականութեան այս եր-կու սահմանադրութիւնը: Եւրոպա-կան մատենագրութիւնն ալ բացա-րապէս չէ վճռած թէ ի՞նչ է ճշմարտապէս իտէականը, ի՞նչ իրա-պաշտականը: Մեզի համար այդ երկու ածականները կարծես թէ ստեղծուած են միայն և միմիայն սիրային յարաբերութեանց համար: Երբ արտասանուի «Իրապաշտական» բառը՝ անմիջապէս ջրան կը ներկայա-նայ մտքերու առջեւ, ու ի լուր «Իտէական»-ին՝ սրտերը կը թռչնին դէպի այն կոհակները որոնցմէ ճո-ղապրելով չկրցաւ Վերդիինէ եր-թալ իյնալ Պօլի թեւերուն մէջ — պարագայ մը որմէ բաւական պիտի մնատուէր «Իտէական»ը: Միայն այդ-նեղ չըջնանակին մէջ չարախա-կեմք իտէականն ու իրականը: Կեանքի ուրիշ շատ պարագաներ մե-զի իտէականի մը ըզձայնող կ'ընեն, ու իրականութեան մըն ալ հանդէպ կը դնեն:

Ասիկէ զատ իրարմէ տարբեր ըն-կերականութեանց, տարբեր միջա-վայրերու համար իտէականը կամ իրականը բարոյական տարբեր ի-մաստ ունի: Օրինակի համար երբ մեր գրողներուն առաջնորդի վէպ մը գրել Կ. Պոլսոյ Հայոց կեանքին տունուած հոգեբանա-կան նիւթի մը վրայ՝ անոր մէջ իտէականն ու իրականը իրարու դէմ բերելու պայմանաւ, սիրոյ խնդիր-ները բոլորովին մէջէն արտաքուստ, կ'ենթադրենք թէ հեղինակը, երբ եւրոպական գրականութեամբ ու ի-մաստասիրութեամբ սնած է, շուա-րած պիտի մնայ թէ Հայոց համար իտէականը ո՞րն է, տխուր իրակա-նութիւնը ո՞րն է:

Այդպիսի վէպի մը համար եւն-թաղերնք թէ հետեւեալ նիւթը ու-ռաջնորդի:

Հարուստ հայ անհատ մը հոգա-ծու կ'ըլլայ գերազանցօրէն մարդա-սիրական հաստատութեան մը, ժամանակին մէկ մասը կը նուիրէ այդ գործին, նիւթական ո՞ր է և վարձատրութիւն չի վնասուր: Օր մը պարագաներու բերմամբ կը հրա-ժարի. այդ մարդասիրական հաս-տատութիւնը երկար ատեն կը մատ-նուի դժբաղդ կայսրութեան մը: Օր մը սակայն յոյս մը կը վայրէ. կը կարծուի թէ կարելի պիտի լըլլայ մարդասիրական հաստատութիւնը գը-նել այնպիսի վիճակի մը մէջ որ ինչպիսի հնար է համապատասխանել իր կոչումին: Բայց դարձեալ դէպ-քերու բերմամբ նստկան «մարդա-սէր»-ին սիրելիները չեն որ այդ «Իտէական»ը պիտի իրականացնեն:

Այս պարագան երբ ներկայանայ, ի՞նչ ընթացքի պէտք է հետեւին նախկին «մարդասէր»-ին բարեկամ-ները:

Այս խնդիրը լուծելու համար վիպասանը անշուշտ նախ եւ առաջ կը մտածէ թէ «մարդասէր»-ին բարե-կամները անոր սրտին իրական վիճա-կը կը ճանչնան, վստահի բարեկամները, անոր մօտէն ծանօթ ըլլալով, բը-նականաբար շատ աղէկ կը ճանչնան անոր սրտին իսկութիւնը: Անձնա-սիրութիւնը աւելի հզօրացէս կը տիրապետէ բարեգործին սրտին մէջ թէ մարդասիրութիւնը: Մինչև ո՞ր վիպասանը որոշ գաղափար մը չու-նենայ հոգեկան այս վիճակին վրայ չի կրնար իր վէպին մէջ պատկերա-ցնել «մարդասէր»-ին բարեկամնե-րուն ճիշդ գործունէութիւնը: Եթէ մեր կեանքին մէջ վիպասանը կա-րող չէ գտնել այսպիսի պատահա-դէպք մը, բնականաբար դժուարու-թիւն պիտի կրէ իրականութեան վրայ հիմնուած գործ մը շինելու: Այն ատեն պիտի պարտաւորուի իր հոգեբանական տաղանդին վստա-հել եւ առաջնորդութեամբ խորհրդա-ծութեան կողմնասցոյցէն պարզել ի-րեն առաջնորդուած նիւթը:

Հոգեբան վիպասանը ինքնիրենը նախ պիտի քննէ ճշմարիտ մարդա-սէրի մը հոգեկան վիճակը: Պիտի տեսնէ թէ ընտրեալ ոգի մը միայն կարող է իր կեանքին մէկ մասը դը-հել դժբաղդութեանց հաւաքանք-ները լսելու, ցաւադարութեան հան-գիստարանները այցելելու, մինչ կրնար այդ ժամանակը նուիրել երաժշտու-թեան ունկնդրութեան եւ զբօսանքի հրճուանքներու: Ուրեմն, պիտի հե-տեւցնէ, գերազանցօրէն առաքնի մարդ մը պէտք է ամէն բանէ ա-ռաջ հրճուի տեսնելով որ կեանքի թշուառները պիտի դարմանուին՝ ու-րիշ մարդասէրներէ, որոնք ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընեն այն իրենց ստանձնած սուրբ պարտականութիւ-նը խելացի կերպով գործադրելու: Այդ ընտրեալ ոգի մը շատ բարձ-րերէն կը թռչնի, վերէն կը նայի ամէն բանի վրայ, ու մտքէն իսկ չի կրնար անցնել անձնական փոքրիկ հաշիւներ կարգադրել, հոգ չէ թէ խղճներ, հիւանդները, թշուառ-ները դեռ շատ ատեն երեսի վրայ լուսած մնան:

Վիպասանը այս պարզ տրամա-բանութեամբ պիտի խորհի նաեւ թէ «մարդասէր»-ին բարեկամները անոր ոգիին խորը լծախնայած ըլլալով անշուշտ պիտի հետամնին մարդա-սիրական հաստատութիւնը ժամ ա-ռաջ կարող ձեռքբերու մէջ գնելու: Եւ ահա վիպասանը պիտի ներկայա-ցնէ պատկեր մը հրճուեցնող դժու-րաւ բոլոր օրաերու համար:

Պոլսոյ Հայոց կեանքէն հոգեբան վիպասանին առաջնորդած այս նիւ-թը երբ իր լուծումը գտնէ այն վեր-ջնորդութեան մէջ զոր բացատրե-ցինք, արդեօք հեղինակը ճիշդ գը-տում ըրած է, իրականութիւնը նկարագրած պիտի ըլլայ, թէ պատ-

կերացուցած է իտէական մը որ հա-յոյ մէջ երբեք չպիտի կրնայ իրա-կանութիւն ըլլալ:

Ահա հարցում մը որուն շուրջը կրնան աղատօրէն վիճաբանել մեր թէ՛ իրապաշտական, թէ՛ իտէական դպրոցին սիրահար գրողները ու ըն-թեքցողներն ալ:

Մենք որոշ պատասխան մը տա-լու կարող չենք. ազատնք տեսնել թէ պիտի ներկայանա՞յ պարագայ մը որ ճշմարիտ իրականութիւնը պարզէ մեր աչքերուն առջեւ եւ ցոյց տայ թէ մարդասիրութիւնը թէ անձնասիրութիւնը աւելի զօրեղ է ինչ ինչ «մարդասէր» սրտերու մէջ: Սպասենք:

Ն Ա Ն Ս Ի

ՎԱՐՈՒՆԻ ՊԱՇԵՂՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ստացանք 46 ու կէս դրուշ հե-տեւեալ նամակով.

Ճեմարանին երկուսը վարժարանի սա-նուէրներս՝ փափաքելով ձեր օգտաշա-ն ձեռնարկին նպաստելու համար եղած հանգանակութեան մէջ ըստին մը ունե-նալ, կը զրկենք 46.50 դրուշի փոքրիկ գումար մը:

Իսկական 28 Յունուար 95

Արաքսի իսկական վարժարանի Զարգեան, Արաքսի Դավաճեան, Հայ-կունի Յակոբեան, Արաքսի Յովհաննէ-տեան, Էօթէնի Տիրանեան, Դոմէի Յա-րութիւնեան, Սրբուհի Թաշեան, Վեր-գինէ Խանեան, Զապէլ Յարութիւնե-ան, Տիրուհի Ժամկոչեան, Նուարդ Միսաքեան, Սրբուհի Դրօշոբեան, Ա-րաքսի Յարութիւնեան, Անմէլ Մի-րանեան, Մանուկ Խաչիկեան, Բողանդի Պետրոսեան, Արաքսի Տիրանեան, Ան-վեր Աւետիսեան, Հայկանդուկու Զարի-րաստ, Նուարդ Աշեան, Մալկինէ Հա-րարձուսեան, Էօթէնի Մարտիրոսեան, Թադուհի Փիլիպպոսեան:

Լեւկիւրէն Տիկին Հովիթիմէ Կ. Թովմասեան մեզ զրկած է 108 դրուշ:

Ա Մ Ա Ս Ի Ա

Այս քաղաքը մին է անոնցմէ, որոնք շատ քիչ անգամ (չուցէ երբեք) կը յիշատակուին լրագիրներու մէջ, Կ'երեւի թէ ոչ եկեղեցիի, ոչ աւերակի, ոչ զրգը-րոցի, ոչ վարժարանի խնդիր երբեք չեն ունենար: Այսպէս է արդեօք: Մի գու-ցէ անտարբերութիւնն ու անհոգութիւնը ըլլայ այս ընթացքին պատճառը: Ինչ եւ է, առ այժմ կարեւորը այս է թէ թղթակցութիւն մը ստացանք այդ քա-ղաքէն, ուրիշ ոչ ոք մեզ բան մը չգրա-ւր կարծենք մօտ չորս տարիէ ի վեր որ Հայկիւրէն կը հրատարակուի: Այս թղթ-թղթակցութիւնը մեզ կ'ընէ.

«Ամախա ունի 3 եկեղեցի, 7 քա-հանայ, որոնցմէ մին կը վարէ Առաջ-նորդական-Փոխանորդի պաշտօնը:

Նամակագիրը մեզ չընք թէ ո՞րքան հայ տուն կայ, եւ ոչ ոք ո՞րքան տուն կ'ի-նչ մէկ քահանայ Բայց կը փութայ տե-ղեկացնել մեզ թէ բոլոր քահանայներն ալ կը նմանին ուրիշ տեղեւոր կղերիկս: Ա-յն սիրա այս մասին ուրիշն տուաւ իր-թիւն մը չունի: Գալով զգրողներուն, աստիճա պէտք հասն են մէկ հատ իւ-րաքանչիւր եկեղեցիին կուշտը, չէնք որոնք կրնան երեք միասին ընդունիլ մինչև 500 աշակերտ: Բայց եթէ հա-րկեն ո՞ր են տղաքները, թղթակցը կը պատասխանէ թէ փոքրներն են: Մի-այն ծաղկոցներն իրեն են: Կ'երեւի ա-նոր համար որ ծովկոյն համար վճար-ուելիք թոշակ չըլլալուն, ամէն մայր տղան հոն կ'աքսորէ: Ճշմարիտ, կ'ու-ղենք ասել ընդարձակ թղթակցու-թիւն մը:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԿՈՆԴԱԿ S. ՄԱՍԹԵՐՈՍ Ս. ՊԱՍԽԻՐԱՔ ՇՈՐ

(Նար. երկի թիւն եւ վեր)

Իսկ զձեզ, սիրելի ժողովուրդ Առաւու-ծոյ, կը յորդորեմ սիրով Յիսուսի Գրի-ստոսի Տեսնն միտոյ, որ ձեր ըզլանդակ-կենաց մէջ Ս. Դրոց աստուածաւանդ պատուէրները մտադիր լսէք եւ կատա-րէք ի փրկութիւն ձեր հոգեւոյ, սրբու-թեամբ պաշտէք զհինգանին Աստուած յաւիտենից զնախախնամողն համայն տիեզերաց: Ամբապնդ պահեցէք ձեր հայրենաւանդ սովորութիւնները, սիրե-ցէք Սուրբ Եկեղեցին՝ մեր Հայոց Ա-ռաքելական Ս. Եկեղեցին, յաճախեցէք ի Ս. Եկեղեցի որ սրբութեան յարկ եւ փառաբանութեան տեղի է:

Սիրեցէք, ինչպէս արդէն Ձեզ ամե-նեցուն սիրելի եղած է, խնամել աղ-քատներն, որներն եւ տնայնիքը: Զա-նացէք, սիրելիք իմ ի Տէր, բոլոր կա-րեւոր եւ բարեպաշտական հաստատու-թիւններն՝ Վանքերն, Եկեղեցիներն, Վարժարաններն, Հիւանդանոցներն, Ու-րախոցներն եւն, շքեղ եւ վայելուչ վի-ճակի մէջ պահելու, եւ մի խնայէք ձեր նիւթական եւ բարոյական օժանդակու-թիւնն յօգուտ նոյն օրինակ հաստատու-թեանց ի փառս Ազգիս եւ ի պարծանս առաջի օտարաց:

Գիտակեմ արդէն, որ մեր ամէն զաւանդակ ժողովուրդ չնայելի իւր արդար վաստակէն բաժին հանելու այն ամէն Ընկերութեանց, որք վիտութեամբ եւ վաւերացմամբ Ազգային Պատրիար-քարանի հաստատուած են գոյելի նպա-տական՝ աստարեւոր պաշտութեան Ե-կեղեցեաց, բարեկարգութեան Վարժա-րանաց, խնամածութեան Աղքատաց, եւ այլ բարեգործական եւ մարդասիրական հաստատութեանց: Սակայն պարտք կը համարեմ ինձ անգամ մ'ենս հրաւեր կար-գալ եւ յորդորել որ իւրաքանչիւր Ազ-գային անհատ ըստ չափու իւր կարո-ղութեան ջանասիրութեամբ ինչ նիւթակց-քաջաբերելու ամէն բարեգործական ըն-կերութիւններն եւ խնամատեղութիւնն-ք, որպէս զի ինչ իրական օգուտ եւ բարիք որ կ'ապաստուին եւ կրնան յառաջ գալ նոյն հաստատութեանց տուած աշ-խատեցումն եւ յարատեւութիւնը, վա-յրենք ազգովին, եւ զո՞ր մնալով իրա-խոսները զանոնք մեր նիւթական եւ բարոյական ջանքերով: Հաւատա-ցէք, սիրելի ժողովուրդ Աստուծոյ, թէ ով որ կուտայ իւր ողորմութեան նուէրն յանուն Ս. Եկեղեցիին, յանուն Վարժա-րանի, յանուն աղքատի եւ յանուն որրի-ն եւ այլոց, կը գնէ իւր ողորմութեան լուծան մէջ, յորմէ եւ ոչ մի ինչ կը մոռցուի, մինչև իսկ յանուն Իւր շնոր-հած բաժակ մը ցուրտ ջուրը: Ի՞նչ մեծ դուրսութիւն եւ միջնորդութիւն սըր-տի է բարեպաշտ հաւատացեալ մը, որ Եկեղեցեւոյ մը կառուցման կամ նորա պայծառութեան համար եղած ծախուց ինչնայցօթար սիրով կը մասնակցի: Ի՞նչ կը ջանալով ինչ է, որ վարժարանի մը բացման եւ նորա միտքական յառաջդի-մութեան ինչպիսի խնդրած գրամը չի զգնար: Ի՞նչ մեծ անդորութիւն եւ Երախտութիւն է՝ որ շատ մը աղքատաց արտասուաց ջնջման, հեկեկանաց գա-ղաքման եւ արտապագած սրտից ակո-ւմանց պատճառ կը լինին, տալով ի-րենց ողորմութեան մի քանի լուծանք-ներ, մասնաւոր երբ իրենց նիւթական կարողութիւնն կտակաւ բաժին մը կը յատկացնեն Եկեղեցեւոյ, Ազգիս եւ այլ-նորինակ պիտոյցի:

Այդ հաւատացեալք, կ'ընեն, որ յա-նուն Եկեղեցեւոյ, Վարժարանաց, Աղքա-տաց եւ այլ Բարեգործական հաստա-տութեանց ձեր շնորհած գրամը չի զգնար: Ի՞նչ մեծ անդորութիւն եւ Երախտութիւն է՝ որ շատ մը աղքատաց արտասուաց ջնջման, հեկեկանաց գա-ղաքման եւ արտապագած սրտից ակո-ւմանց պատճառ կը լինին, տալով ի-րենց ողորմութեան մի քանի լուծանք-ներ, մասնաւոր երբ իրենց նիւթական կարողութիւնն կտակաւ բաժին մը կը յատկացնեն Եկեղեցեւոյ, Ազգիս եւ այլ-նորինակ պիտոյցի:

տուութեանց ձեր շնորհած գրամական նը-պաստներովն եւ կտակաւ կը գանձէք յերկինս անկորուստ եւ անցուն զան-ձեր, որոց պահապանն Յիսուս Գրիստոս մեր Տէրն է, որ իւր կենարար վարդա-պետութեամբն ուսոյց մեզ բարեգործու-թեամբը գանձել գանձա յերկինս, ուր ոչ գող մերձենայ եւ ոչ ցեցք ապակա-նեն:

Մասնաւորելով խօսքս առ մարմնա-ւոր ծնողք եւ պաշտպանող որոց՝ հայ-րապար կը յորդորեմ որ մեծ հոգ տանիք ձեր որդեց մտաւորական եւ բարոյա-կան կրթութեան, եւ զիտցէք որ ձեր որդեւց կատարեալ կրթութիւնն ոչ մի-այն Եկեղեցեւոյ եւ Ազգիս մեծապէս օգ-տակար է, այլ եւ ձեզ ծնողաց թան-կագին զանձ մ'է, ուստի մի խնայէք եւ ոչ մի ինչ Վարժարանաց համար, որպէս զի աւելի եւս բարեկարգուին եւ ձեր որդիք առաւելապէս օգուտուին: Գիտցէք նաեւ թէ ի՞նչ եւ որքան կ'ուսանին Վարժարանաց մէջ, նոյնքան կ'ուսանին ի ձէն՝ աշխարհի մէջ՝ ապրելու եղա-նակն, ուստի լաւ համոզուեցէք որ ձեր բարի խրատներէն աւելի ձեր օրինակը շատ ազդու է նոյն աշխարհ: Զանացէք ապա ընտանեկան առաքելութեամբ զար-գանալու, փոխադարձ սէր, եւ հաստատու-թիւն, անկեղծութիւն եւ համատեղու-թիւն ձեր կենակցութեան առանցքն թող լինին. երբ այսպէս կենակցիք, տեղի չեն ունենար այլ եւս ընտանեկան ցաւալի դէպքեր եւ ամուսնական կնճառից լըն-դիւրներ, որք նորմալուս են մեր մէջ. եւ պատուաբեր չէ ընաւ յառաջուց ի վեր պարկեշտութեան եւ համատեղութեան մասին գովելի հոգակուած Ազգի մը հա-մար, եւ քանի՞ արտասուաց արժանի այն անհոյ որ կ'անդիմատայ թէ Յիսուս Գրիստոս մեր Տէրն որդեւցնացուց եւ բարձրացուց զամուսնութիւնն եւ զանց ի կարգի փրկարար Խորհրդոց Ս. Եկե-ղեցեւոյ: Բանդի գիտեմք որ ինչպէս Գրիստոս իւր հաստատած Ս. Եկեղեց-ւոյ հետ սերտ սիրով կապուած է եւ անոր անբաժանելի ցկատարած աշխար-հի, այսպէս այրն եւ կրնը ցմահ անբա-ժանելի եւ ճշմարիտ սիրով կապուած պիտի մնան: ապա ուրեմն ո՞րքան նա-խաճող զգուշութիւնք հարկաւոր են նախ քան զամուսնութիւն, եւ ո՞րքա՞ն առա-քելութիւնք պէտք են ի կենակցութեան, որպէս զի բարեպաշտութեամբ եւ առա-քելութեամբ կենակցող ծնողք պարգա-ստաբար ծնունդը ի տղայ սիրոց լաւ հրահանգներն ընտանեկան յարկին մէջ եւ ըստ այնմ պարտաստուին մանելու համար կրթական յարկը:

Բարեպաշտուհի Հայ Կանայք եւս մեծ բաժին ունին իրենց որդեւց կրթութեան, որպէս եւ ամուսնական կենաց սրբու-թեան, սան տնտեսութեան, եւայլն, մա-սին, եւ մեծ պատասխանատուութիւն, Ուստի կը յորդորեմ կանանց զանոնք որ իրենց զգաստ, պարկեշտ եւ համեստ կենացով, կենցաղավարութեամբ, համ-բերաբար ողբով եւ կատարեալ հուա-տարմութեամբ սուրբ պահեն եւ քաղց-րացնեն ամուսնական ապաքին սուրբ կեանքը. կը յորդորեմ որ Գրիստոսնա-կան հաւատով, յուսով եւ սիրով եւ Գրիստոսնաւալայել առաքելութեամբ վա-սին ու փայլին, փոխանակ այժմասիրու-թեան եւ շուրջ արդուարդի հետեւելով հաղելու մայրու. կը յորդորեմ որ իրեւ կին ծրագրուի իմաստութեամբ անտե-սեն եւ յանձնաձեռն տան բոլոր պիտոյց-ներն, եւ զէպի մեզ տառնորդող մո-լովութիւններն եւ աշխարհներէ հեռի փախ-չին իրեւ խայթող եւ խաբող օձէ: Կը յորդորեմ եւ կը խրատեմ կանանց զար-սիրովն Յիսուսի Գրիստոսի, որ լաւ ի-մաստասիրին իրենց արանց նիւթական եւ բարոյական վիճակը, եւ իրենց ամէն գործոց, ընթացից եւ խօսից մէջ զայն

Բոլոր ներկաները ձայնակցեցան այս բարեմաղթութեանը :
Եկեղեցին զարդարուած էր չրե-
շապէս :

Արարողութեան էտը, Ս. Պատ-
րիարք Հայրը՝ հետը ունենալով Ազգ-
Պատրիարքարանի գործակաւար Աբ-
րահամ Էփ. Փռնիկեան, կայսերա-
կան պալատ գնաց շնորհաւորու-
թեան :

Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած
շնորհաւորական գրութիւններու շա-
րունակութիւնը :

Խարերգի Առաջնորդ Տ. Պետ-
րոս վարդապետ եւ Կրօնական ու-
Քաղաքական ժողովները՝ նամակով :
Վանքէն Կոտայ անապատի վա-
նահայր Թադէոս վարդ. հեռագրով :
Մարաշի Առաջնորդական-Փոխա-
նորդ Տ. Յովնանէս քահանայ՝ հե-
ռագրով :

Մալաթիայի Առաջնորդական տե-
ղապահ Տ. Ստեփան քահանայ՝ նա-
մակով :

Թուրքիոյ Տ. Կարապետ քահա-
նայ՝ նամակով :

Պուրկաղի Տ. Սահակ քահանայ՝
նամակով :

Աղբաւազի Ս. Երուսաղէմի
միաբնոյ խաչապետաց Կիրիլ Ս.
Սարկաւազ :

Տարէնտի թաղական խորհուրդը՝
նամակով :

Սըվալի ազգային վարժարան-
ներու Կրթական Տեսուչը եւ Ընդ-
հանուր դատարարը :

Միացեալ ընկերութեան Մուշի եւ
չրթակայ վարժարաններու ուսուցիչ Ս.
Մ. Վարժապետեան :

Համաբարձման Ուխտին Ս. Օգոս-
տինոսեան կրօնաւորներու արեւելեան
բաժնին մեծաւորը ուրիշ եկեղեցա-
կանի մը ընկերակցութեամբ կիրակի
օրը պատրիարքարան գալով՝ այցել-
ութիւն տուաւ Ս. Պատրիարք հօր :

ՀԱՅԻՆԻԻՔԻ ՕՐԱՅՈՅՅՈՒՄ

1895
Երկուշաբթի 31 Յունուար (Հ. Տ.)
12 Փետր. (Ն. Տ.)
Տ. թ. 2. ԳՅՆԻՒՆ. 1343
Թուական Հիմնով 1312 Շապան 17
Սկիզբի Մայիս 1312, Քեանուրի Սանի 31
Կ Ե Ր Օ Ն Ա Կ Ա Ն
ԱՅ. Սրբոյ Ստեփանոս վկայից :
ԿՆԱ ՕՐ 6.33

Գ Ի Ր Ա Գ Ի Ր

Յիւստինի, թուրքերէն ու անգլի-
էն թղթակցութեան ինչպէս տոմարա-
կալութեան ու ատեւորական գործերու
վարժ Երիտասարդ մը, որ քանի մը
տարի պաշտօն վարած է եւրոպական
ժամօթ վարչութեան մը մէջ, Կարապետ
է ծառայել վաճառատան մէջ : Զորաւոր
յանձնարարականներ, Դիմել Հայրենիքի
խմբագրատունը կամ Թօփալեան խան
թիւ 44 :

Այն ատեւորութիւնը, զոր կը զգար Լորի-
աքանց գէտ :

Մինչեւ իր անընթացին հետ միմա-
մարտած օրը՝ Կասթան իր գեղանի գէտ-
քին մեծ կարեւորութիւն կուտար :

Եւ Անրի աը Լորիաք ցմիշտ աղեղ-
ցուցել էր այդ գէտը :

Յաւանականան նշան մը թողած էր
անոր գէտին վրայ եւ անոր աղաք վե-
րէն վար երկուքի բաժնող արեւնայի
սպին առաւել ջնջել էր այն գեղեցկու-
թիւնը, որուն վրայ այնքան կը պար-
ծնէր :

Եւ ամէն օր, առտուն ելածին պէս,
երբ արդուարդի ատեն հայելին մէջ
կը տեսնէ իր գէտը, ամէն օր միեւնոյն
ատեւորութեան զգացումը անոր ականները
կը կրճատէր :

Այսին վրայի այն սոսկալի կարմիր
նշանը կեցած էր եւ ինքը սակաւին վը-
րէժը չէր լուծած :

Արդ վրէժխնդրութեան այս անպաղ-
թելի սկստը հիմայ ամէն բանի կը յաղ-
թէր :

Կասթան քանի մը անգամ Բարիզ
գնաց՝ Բոմբէնի ու հետը տանելով :
Արդեօք ուղեղին մէջ բան մը որ-
ւոր... Ժրգովի մը պատրաստ էր :

Ներքին լուրեր

ՏԱՐԵՂԱՐՁ ԾԵՆԴԵԱՆ
ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Երէկ, վեհ. Սուլթանին ծննդեան
բարեբաւակ տարեդարձին առթիւ,
Պարսից Շահը եւ Եւրոպայի բոլոր վե-
հապետներն ու պետութեան զւոնները
ինդակցական հետադրեր ուղղած են Ն.
Կ. Վեհապետութեան :

Նոյն առթիւ նաեւ ինդակցական հե-
տադրերն ուղղած են Երկաթուղի խը-
տիւրը, Մէքէքի մեծ Շէրիֆը, օսման-
եան դեսպանները, նահանգներու կու-
սակալները, զօրաւորանքներու հրամա-
նատարները եւ այլն :

Թուրքերէն, հայերէն, յունարէն,
Ֆրանսերէն եւ այլ բոլոր լրագրիւնները
մասնաւոր յօդուածներ հրատարակած են,
յայտնելով Ն. Վեհապետութեան հաւա-
տարիմ հպատակներուն երախտադէմ ըզ-
գացումները :

Յունաց Մայր-Եկեղեցիին մէջ Պա-
րիարքական Տեղապահը, ի ներկայու-
թեան եկեղեցականներու, աստիճանա-
ւորներու եւ խումբ լազմութեան, ա-
զօթք կատարեց եւ բարեմաղթութիւն-
ներ ըրաւ վանք արեւաշատութեան Ն.
Վեհապետութեան, որուն անուրը ցըն-
ծութեամբ ընդունուեցաւ ներկաները :

Դաւաթիոյ Սինակիին մէջ ալ նը-
մանօրինակ հանդէս մը կատարուեցաւ :
—Մեծ-Եպարքոսը, Շէյխ-Իւլ-Իսլամ
Էփենդին, նախկին մեծ-Եպարքոսները,
նախարարները, միշտիւնները, բարձրաս-
տիճան պաշտօնատարները եւ իւլէմները
երէկ առաւօտ կայսերական պալատ եր-
թալով, իրենց շնորհաւորութիւնները
մատուցին յոստ կայսերական դահլիճ :

Համապատասխանութեան հոգեւոր
պետներն ինչպէս նաեւ դեսպանատանց
առաջին թարգմանները երէկ կայսերա-
կան պալատ երթալով իրենց շնորհաւո-
րութիւնները մատուցին :
—Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարե-
դարձին առթիւ, երէկ Ն. Վեհապետու-
թեան հրամանաւ՝ ազատ արձակուեցան
83 բանտարկեալ, որոնք իրենց պատի-
ւին երկու երրորդ մասը աւարտած են :
Կայսերական սոյն Իրաւին պիտի գոր-
ծադրուի դաւանները մէջ ինչպէս նաեւ
զինուորական բանտարկեալներուն հա-
մար :

Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարե-
դարձին առթիւ, հրամայած է վճարել
պարգեւներ այն անձներուն որոնք թիւթեւ
պարգեւներու համար բանտարկուած են,
եւ զանոնք ազատ արձակել : Ն. Կ. Վե-
հապետութիւնը առ այդ գումար մը չը-
նործած է :

Կայսերական սոյն Իրաւին երէկ գոր-
ծադրուելով այդ կարգի բանտարկեալներ
ազատ արձակուեցան :

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ. Իւլայի երկրորդ
աստիճան տրուեցաւ Կասթանին հա-

Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած
շնորհաւորական գրութիւններու շա-
րունակութիւնը :

Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած
շնորհաւորական գրութիւններու շա-
րունակութիւնը :

Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած
շնորհաւորական գրութիւններու շա-
րունակութիւնը :

Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած
շնորհաւորական գրութիւններու շա-
րունակութիւնը :

Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած
շնորհաւորական գրութիւններու շա-
րունակութիւնը :

Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած
շնորհաւորական գրութիւններու շա-
րունակութիւնը :

Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած
շնորհաւորական գրութիւններու շա-
րունակութիւնը :

Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած
շնորհաւորական գրութիւններու շա-
րունակութիւնը :

Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած
շնորհաւորական գրութիւններու շա-
րունակութիւնը :

Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած
շնորհաւորական գրութիւններու շա-
րունակութիւնը :

Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած
շնորհաւորական գրութիւններու շա-
րունակութիւնը :

հանդէս հետադրական ու թղթատար-
կան ընդհանուր անօրէն Էփեն-
տի :

Երկրորդ կարգի Շէֆապիմ սերպիա-
կան դեսպան Պ. Վլադիմիր Կեդիկովիչ
աղջկան :

Կեդիկովիչի շնորհաւոր զերաւա-
նուհի Օր. Էմմա Կարապետ վերսինի :

ԹՈՒՐԻԿ ԼԵՋՈՒՆ. Մինչեւ հիմա եր-
կաթուղիի եւ ուրիշ ձեռնարկութեանց
շինութիւնները աչքէ անցնելու պաշտօն
ունեցող ճարտարագէտներու յանձնա-
ւորները Ֆրանսերէն կը պատրաստէին
իրենց տեղեկագիրները :

Սուրբուրդու շինութեանց նախարա-
րութիւնը որոշած է որ այսուհետեւ այդ
տեղեկագիրները թուրքերէն գրուին :

ԻՏԱԼԻՈՅ գեսպանատան առաջին
քարտուղար անուանուած է Պ. Պալազի,
փոխանակ տի Կուսաքօ մարքիզին որ
նոյն պաշտօնով Պալաքէ փոխադրուած է :

ՊԱՌՈՆ ՏԻ ՎԱՆՏԵՕՎՈ, որ հեռա-
գրով լուր տար էր թէ իր եղբայրը յան-
կարծամահ եղեր է Նիսի մէջ, երէկ ա-
ռաւօտ մեկնեցաւ զէյի Նիս :

ԲԱՆԿԱԹԻԻ ՏՈՒՄԸ. Ծանուցինք
երէկ թէ կայսերական հրամանաւ 1200
զրուշ ամսական յատկացուած է Բան-
կաթի մէջ սպաննուած թիւնէլի արդ-
եակալ ամերիկեան հպատակ Պ. Շու-
րէի այրին եւ երեք զաւակներուն :

Այս գումարը պիտի վճարուի Օսմ.
Պանդպէն, ի հաշիւ երկրական գանձին
Ահաւարի Բանկայի տոմարին դա-
նապան վրաւորներուն առողջական
վիճակը :

1. Օրիորդ Եւգենէ Արապեան (ձե-
տիտի փողոց) որ ալ աչքէն եւ յոնքէն
վիրաւորուած էր, լաւ վիճակի մէջ կը
գտնուէր :

2. Օրիորդ Մանուկ (ձեպէլ փողոց),
ձախ ունէն վիրաւորուած, բժշկուած է :
3. Նպարաւաճառ Նիքոլի (ձեպիտի
փողոց), ձախուն վիրաւորուած՝ երկու
յոնքերուն միջեւ, աղէկապաւ ճամբուն
մէջ է :

4. Օրիորդ Լուսինա (Ենուղ փո-
ղոց), ալ ուսուցիչն վիրաւորուած, ա-
ղէկապաւ ճամբուն մէջ է :

5. Օրիորդ Սոֆի Ֆուրքոյ (ձեպիտի
փողոց), ալ թեւէն վիրաւորուած, բը-
ժկուած է :

6. Բոլ Շիւմանեան Էփենտի, վիզէն
վիրաւորուած, դերմանական հիւանդա-
նոցին մէջ, աղէկապաւ ճամբուն մէջ է :

7. Բանկաթիւմ Սուրբուրդ (Նշան
թաղ), վիզէն վիրաւորուած, աղէկապա-
ւ ճամբուն մէջ է :

8. Գինեպան Անասիոս (Ենուղ փո-
ղոց), կուրծքէն վիրաւորուած, բը-
ժկուած է :

9. Սրաւիլ (Ենուղ փողոց), կուրծ-
քէն վիրաւորուած, աղէկապաւ ճամբուն
մէջ է :

10. Տիմիթի տղեկը (Պալաք փողոց),
ձախ այտին վիրաւորուած, աղէկապա-
ւ ճամբուն մէջ է :

11. Մաղհար պէն (Նշան-Թաղ), վի-
զէն եւ ալ ականջէն վիրաւորուած, ա-
ղէկապաւ ճամբուն մէջ է :

12. Յակոբ Զաքար, մտրացկան
կասթան իր անբաժան կրտսերին
հետ գնաց նստաւ Շապուրէին ու բա-
րեկալին սեղանին ջովի սեղանը, եւ
կասթան մը քանակ խմելով շուտով հա-
կեցաւ որ երկու բարեկամները, եթէ
այսպէս չարեւանակէին, շուտով պիտի
գինեպալային :

—Ժամ մը չանցած երկուքն ալ ա-
ղէկ մը պիտի գինեպալային :

Այն միջոցին Շապուրէն, որ արդէն
սկսած էր բարձրաձայն խօսիլ, Օրէլայի
պարահանդէսին խօսքը բացաւ :

Արթիւր Ֆորսիէր, իր սովորական
առատաձեւութեամբ, այս առաջար-
կութիւնը ընդունեց, քանի որ մտաքը
ինքը չպիտի վճարէր :

Այն ատեն Կասթան ոտքի ելաւ,
խմած քանակին ստակը վճարեց ու
Բոմբէնի բաւ :

—Եկա՛ւ, հիմա գիտե՛ք թէ ո՛ր
պիտի կրնանք գտնել զերեւոյն
Կասթան Օրէլայի պարահանդէսին
մէջ լազմութեան ու խմբակներուն մէջ
երկար ատեն փնտռելէ ետք Արթիւր
Ֆորսիէրը միայն գտաւ ու անոր հետ
խօսքի բնուեցաւ, մատնելով որ անոր
միջոցով շուտով պիտի կրնար միւս
ալ գտնել :

(Ստամբուլ), բժշկուած է եւ վերականգ-
նուած :
... իր արհեստը :

ՔՈՒՆԵՐԱՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Յունուար 28 չարաթ օրուան ժամը
6էն մինչեւ յունուար 29 կիրակի օրուան
ժամը 6, քուրայէ բնուեր են 13 հո-
ղի, որոնցմէ 23 մուր են առաջուան
բնուերներէն ալ 4 հողի մուր են :

Տիարէրէն կը գրեն մեզ :

Քուրայէն թէպէտեւ Տիարէրէրէն
անհետացած է, սակայն կուսակալու-
թեան սահմաններէն դուր թողնուին
գուրս ելած չէ : Թախառական կ'այցելէ
այլ եւ այլ կողմեր : Յունուարի սկիզբ-
ները երեւան ելած էր Հայնի աւանը
որուն բարձր եւ օրակալ զիրքին շնոր-
հիւ չյաջողեցաւ մեծ վնաս տալ : 8-10
զոհ առնելէ յետոյ մեկնեցաւ զէպի Սէ-
վիէի դաւառակը : Հոն, օղը վատառողջ
է, փողոցները անմաքուր են : Այս վի-
ճակին պատճառաւ, օրը 5-6 մահ պա-
տահեցաւ : Այժմ այդ դաւառակին շուր-
ջը առողջապահական շրջայ գրուած է :
Հաղորդակցութիւնները դժուարացած են :

ՀԱՆԱԹՈՅ ՊՈՐՍԱ

Երկուշաբթի 30 յունուար
Ընթաց փոխանակացոյց

Երէք ամիս Լոստոնի վրայ..... 11 10
Բարիքի..... 22 75

Բացուեցաւ..... 29 10
Գոցուեցաւ..... 29 10

Թանկիւրը. Օսմանիէ
Իրիկուն..... 97

Ընթաց Եւրոպայի
Փոխառութիւն Սէնի Ա. 65 —
Բ. 44 —
Գ. 29 —

Բաժնեկաճաճ
Բուժիչի երկաթուղի..... քր. 128 50
Թրամվայ..... 9 60
Ռէժի..... 21 30
Օսմ. Ապառնալար. Ընկերութիւն ոսկի 6 02

Սիկարթ..... 2-20 1/2
Քիւտի Ժէնթալ Օսմանիէ..... 10 36

Ընթաց դրամներ
Օսմ. ոսկի..... 400 — 20 քր. 88 05
Մէնթ..... 408 26 Եւր. ոսկի..... 410 28
Փէլլի..... 103 — Մարք քր. ոսկի..... 107 08
Մէնթ..... 98 20 Եւր. ոսկի..... 90 20
Թաքիլի..... 18 — Քրիլլի..... 51 88
Տիւ. Վ. Պորայի..... 6 — Ռուպի թղթ..... 8 37

Ունեցալի գրքեր
ՕՐԵՆԻՔԵՐՈՒ ՀԱՌԱՔԱՅՈՅ
Թարգմանութիւն Ս. Պէպիւնի

Հրատարակեցաւ Ա. ՏԵՐԻ
ԱՇՈՐ ՆԻՉԱՄՆԱՄԷՍԻ
ՏԱՍԱՆՈՐԻ ԵՆՈՐ ՕՐԵՆԻՔԵՐ
Երկրորդ ՏԵՐ

ՐԵՍՄԸ ԵՆՈՐ ԳՆԱՌՈՒՐ
ԴՐՈՇՄԱՆՔԻ ՕՐԵՆԻՔԵՐ
Երկրորդ ՏԵՐ

Երաւորութիւն է ինչ մէկ կողմը հպատակ Ս. Պորթի
բնագիրը, եւ միւս կողմը հայերէն Ս. Պորթի
բնագիրը :

Գին 100 տեւան փո-
կապութեամբ գին է

8. Մասքիտանի վաճառատունը
Թիւ 27 Ֆինանսներ. Պոլիս
Կը գտնուի նաեւ հայ Գրաքննութեան
քով 15—15

Հ Ս Կ Ո Ղ

Կարեւոր թաղի մը աղջկային վար-
ժարանին համար՝ կարող հակող մը եւ
օրինական հակող մը կ'ուզուի : Դիմել
Հայրենիքի խմբագրատունը :

Այնպէս ալ եղաւ :
Լէճոն եւ Արթիւր ուրախութեամբ
ընդունեցին Կասթանի հրաւերը :

Եւ առանց մտնալու Բոմբէն, որ ա-
սանկ պարահանդէսի մէջ սոսկալի կեր-
պով կը խմէր ու գաղտնի չափ բան
կ'ուտէր, իմը չորս մարդիկը մասնաւոր
խցիկի մը մէջ սեղանին շուրջը շարուե-
ցան սքանչելի կերպարներու առջեւ :

Շաբաթնայի երկրորդ չիւր գեղա սա-
ռայի զոյլէն չէլած, Արթիւր Ֆորսիէր
աղէկ մը գինեպալաւ :

Ու այն ատեն սկսաւ ափեղ ցրել
պատմութիւններ պատմել անհամար
մանրամասնութիւններով եւ սակայն ու-
ղեւով անպատճառ իր պատմութիւնը
մոյկի ընել տալ Կասթանի, որ իրմէ ա-
ւելի Լէճոն Շապուրէին հետ կը խօսակ-
ցէր :

—Կ'երթնում որ, կ'ըսէր Ֆորսիէր
ձեռքը անոր թիւին վրայ գնելով,
կ'երթնում որ խիտ երջանիկ եմ...
այո՛, ձեզի պէս նշանաւոր մարդու մը
հետ ճաշելու չաւ երջանիկ եմ... Եւ
չաւ ուրախ պիտի ըլլամ, եթէ ձեր այս
ըրանքի իրականութիւնը կրնանք հասուեցա-
նել... Կը խնդրեմ որ Պրէթիկի դա-
քիս տեսնելու... եւ ձեզ նախաձեռնե-
լի :

Լէճոն, խօսքս խօսք է...
—Ինձի նայէ՛, կ'ապի՛կ, բաւա Լէճոն
Շապուրէն, որու վաղեմի դարձները
կ'ընդունէր զէմ զայցած ուր չաւ
բանական չորսիւն աւելի զօրացել էր,
ինձի նայէ՛, եթէ նախաձեռնեալ ալ ինձի
խոստացած ճաշիկ կը նմանի... մեր
ազնիւ բա... բա... բարեկամ...
կրնայ փոխել ուժով դասի մը անոնկ հե-<

Բնակավայրի Գործադիր Սղլու խան, Ճորճի ԿԼՍ Բնակավայրի Բնակավայրի 13 միջնաբանոցը: